

HRVATSKA REVIZORSKA KOMORA

Zagreb, Radnička cesta 52/V

Zagreb, 30. ožujka 2020.

Revizija godišnjih financijskih izvještaja u specifičnim uvjetima

Priprema godišnjih financijskih izvještaja za razdoblja koja su završila 31. prosinca 2019. i prvih mjeseci 2020. te revizija istih u uvjetima pandemije COVID19 i elementarne nepogode za područje Zagreba i okolice koja su 22. ožujka 2020. pogođena potresom, obilježeni su brojnim ograničenjima koja revizor treba uvažiti i razmotriti u kontekstu zahtjeva Međunarodnih revizijskih standarda. Izvjesno je da će revizor, zbog spomenutih nepredviđenih okolnosti, razviti alternativne revizijske postupke te utrošiti dodatno vrijeme potrebno za provođenje istih, pribavljanje revizijskih dokaza i završetak revizije. U određenim okolnostima moguće je da će se revizor suočiti s ograničenjima koja mogu rezultirati suzdržavanjem od izražavanja mišljenja.

Slijedom navedenog, revizor treba s dužnom pažnjom ocijeniti utjecaj ograničenja izazvanih virusom COVID19 i potresa (gdje je primjenjivo), na tijek i završetak revizije, a posebno na:

1. Revizijska procjena rizika

Budući je trenutna situacija vrlo fluidna, potrebno je kontinuirano preispitivati procijenjeni revizijski rizik, sve do datuma odobrenja financijskih izvještaja. Ako je procjenu rizika potrebno mijenjati ili ako prilagodba nije potrebna, pripremite prikladno obrazloženje i obvezno dokumentirajte obrazloženje. Daljnje smjernice mogu se naći u MRevS 315 (izmijenjen) - *Prepoznavanje i procjenjivanje rizika značajnih pogrešnih prikazivanja kroz stjecanje razumijevanja subjekta i njegovog okruženja.*

2. Događaji nakon datuma bilance

Ispitati prikladnost objava posloводства o utjecaju pandemije COVID19 i potresa (gdje je primjenjivo), na poslovanje revidiranog subjekta u 2020. godini i povezane neizvjesnosti. S tim u vezi, revizor treba primijeniti načela profesionalne prosudbe i skepticizma. Za pojedinosti, pogledati MRevS 560 - *Naknadni događaji.*

3. Relevantnost pretpostavki o vremenskoj neograničenosti poslovanja

Ispitati aktualnost pretpostavki o neograničenosti poslovanja, te prosuditi je li poslovodstvo dokazalo primjerenost pretpostavki o vremenskoj neograničenosti poslovanja u financijskim izvještajima, s obzirom na povećanu razinu neizvjesnost kako na globalnoj ekonomskoj razini tako i na razini pojedine tvrtke. Na primjer, procjena poslovodstva o neograničenosti poslovanja treba uključivati:

- ažuriranje predviđanja i osjetljivosti, ako se smatra prikladnim, uzimajući u obzir utvrđene čimbenike rizika i različite moguće ishode
- pregled predviđenih sukladnosti u različitim scenarijima
- promjene planova poslovodstva za buduće akcije
- sveobuhvatnije objavljivanje.

Za pojedinosti, pogledati MRevS 570 (izmijenjen) - *Vremenska neograničenost poslovanja*.

4. Financijski izvještaji za 2019.

Procijeniti utječu li trenutne okolnosti na financijske izvještaje (npr. u područjima mjerenja fer vrijednosti, procjena kreditnog rizika, umanjenja imovine, drugih računovodstvenih procjena i objavljivanja). Detaljnije o ovim pitanjima informirajte se u javno objavljenim publikacijama dostupnim na internetskoj stranici Accountancy Europe: <https://www.accountancyeurope.eu/professional-matters/covid-19-resources-for-european-accountants/> (npr. AE, EY, Deloitte, KPMG, PWC).

5. Procjena prikupljenih revizijskih dokaza

Revizor treba razmotriti kako u uvjetima ograničenja (npr. mjere socijalnog distanciranja, zabrana napuštanja prebivališta, zatvaranje granica i sl.) prikupiti dovoljno odgovarajućih revizijskih dokaza, uzimajući u obzir potrebne izmjene plana revizije te primjenu alternativnih revizijskih postupaka zbog neočekivanih okolnosti. Dodatno, u slučaju revizije grupe, revizor treba prepoznati dodatne zahtjeve kad je pristup podružnicama ograničen ili nije moguć, zbog mjera protiv virusa COVID19. U ovim okolnostima revizor treba predvidjeti veću upotrebu tehnologije u razmjeni podataka ili održavanju virtualnih sastanaka. Za pojedinosti, pogledati MRevS 500 - *Revizijski dokazi*.

6. Adekvatnost objava poslovodstva o utjecaju virusa COVID19 i potresa (gdje je primjenjivo)

Revizor treba osigurati da objave poslovodstva na odgovarajući način opisuju stanje i izgled tvrtke, vodeći računa o zaštiti javnog interesa i interesa korisnika financijskih izvještaja. Revizor također treba razmotriti svoje odgovornosti u odnosu na druge informacije koje poslovodstvo prezentira u financijskim izvještajima, a u skladu sa zahtjevima MRevS 720 (izmijenjen) - *Odgovornosti revizora u vezi s ostalim informacijama*.

7. Potencijalni učinci na izvješće neovisnog revizora

Implikacije na izvješće neovisnog revizora mogu uključivati¹:

- za subjekte od javnog interesa, ključna revizijska pitanja (KAM) povezana s dodatnim revizorskim radom koji je bio potreban zbog izbijanja pandemije COVID19 (npr. vrijeme posvećeno reviziji, opis pristupa u reviziji grupe, objašnjenje da nema materijalne neizvjesnosti ili neizvjesnosti za neprekidnost poslovanja)
- odjeljak „Isticanje pitanja“ (npr. isticanje značajnog naknadnog događaja koji je objavljen u financijskim izvještajima ili isticanje značajne nesigurnost koja proizlazi iz nastanka pandemije COVID19)
- značajna nesigurnost u vezi s odjeljkom „Vremenska neograničenost poslovanja“
- kvalificirano mišljenje ili negativno mišljenje (npr. zbog neprimjerenih objava posloводства u financijskim izvještajima ili zbog neizvjesnosti vremenski neograničenog poslovanja)
- kvalificirano mišljenje ili suzdržavanje od mišljenja (npr. zbog ograničenja opsega revizije i nemogućnosti pribavljanja dovoljno odgovarajućih revizijskih dokaza ili revizija se uopće ne može provesti zbog neočekivanih događanja, primjerice bolest revizora i sl.).

U kontekstu ovih strukovnih pitanja, od značaja će biti i reakcija Ministarstva financija u vezi izrade i rokova predaje financijskih izvještaja obveznika, u porezne i statističke svrhe, te u vezi revizije odnosno rokova objave revidiranih pojedinačnih i konsolidiranih godišnjih financijskih izvještaja. Očekuje se da će reakcija nadležnog tijela biti na tragu odluka Vlade Republike Hrvatske o gospodarsko-socijalnim mjerama radi zaštite gospodarstva u uvjetima pandemije COVID19 i sanacije štete izazvane potresom.

U razdoblju ovih neočekivanih životnih i radnih okolnosti, prije svega budite odgovorni prema zdravlju i primjenjujte preporuke Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske. Istovremeno, zbog specifičnosti utjecaja aktualne epidemiološke situacije i posljedica elementarne nepogode na financijsko izvještavanje i reviziju, kao revizori budite profesionalno odgovorni i ustrajni u djelovanju sukladno temeljnim načelima profesionalne etike o integritetu, objektivnosti, dužnoj pažnji i profesionalnoj kompetentnosti.

¹ Sljedeći MRevS su relevantni:

- MRevS 700 (izmijenjen) - Formiranje mišljenja i izvješćivanje o financijskim izvještajima
- MRevS 701 (izmijenjen) - Priopćavanje ključnih revizijskih pitanja u izvješću neovisnog revizora
- MRevS 705 (izmijenjen) - Modifikacije u mišljenja u izvješću neovisnog revizora
- MRevS 706 (izmijenjen) - Točke za isticanje pitanja i točke za ostala pitanja u izvješću neovisnog revizora